

ВИСНОВКИ
експертної комісії
Міністерства освіти і науки України
за результатами проведення первинної акредитаційної експертизи
з підготовки бакалаврів за напрямом 6.030507 «Маркетинг» галузі знань
0305 «Економіка та підприємництво» освітнього ступеня «бакалавр» у
Запорізькому національному університеті

Відповідно до пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», з метою проведення первинної акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів за напрямом 6.030507 «Маркетинг» та на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2017 р. №898-А «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Окландер Михайло Анатолійович	- завідувач кафедри маркетингу Одеського національного політехнічного університету, доктор економічних наук, професор, голова комісії;
Карпенко Наталія Володимирівна	- завідувач кафедри маркетингу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», доктор економічних наук, професор

у період з 12 по 14 червня 2017 р. включно на місці розглянула матеріали акредитаційної справи, перевірила та встановила відповідність поданої інформації щодо можливості акредитації напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» освітнього ступеня «бакалавр» у Запорізькому національному університеті.

Експертизу проведено у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей» з внесеними змінами, Державних вимог до акредитації напрямку підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу від 13.06.2012 р. № 689, Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти (затверджені Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1137 від 29.11.2011 р.) та інших законодавчих та нормативних актів.

Висновки складені на підставі інформації, яка отримана експертним шляхом вивчення матеріалів акредитаційної справи та відповідних первинних документів, що підтверджують правові підстави для проведення освітньої діяльності за напрямом підготовки 6.030507 «Маркетинг» у Запорізькому національному університеті, відомості про матеріально-технічну базу, кадрове, навчально-методичне, інформаційне та інше ресурсне забезпечення.

За результатами перевірки і вивчення матеріалів комісія констатує:

Голова комісії

М.А. Окландер

1. Загальна характеристика вищого навчального закладу і напрямку підготовки

Запорізький національний університет є класичним університетом. Він був створений на базі Запорізького державного педагогічного інституту, який засновано 25 серпня 1930 року у відповідності з Постановою РНК УРСР від 11 серпня 1930 року «Про реорганізацію мережі і системи педагогічної освіти». В перші роки інституту освітня діяльність здійснювалась на 4-х факультетах: історичному, мови та літератури, фізико-математичному і природничому. У 60-х роках ХХ століття в інституті готували вчителів музики та співів, англійської, німецької та французької мов, фізичної культури.

16 серпня 1985 року Запорізький державний педагогічний інститут було реорганізовано у класичний університет на підставі Постанови ЦК КПРС від 24.10.1978р. №130/9, Постанови РМ СРСР від 19.04.1979р. №358, Постанови РМ СРСР №872 від 21.09.1982р., Постанови ради Міністрів УРСР від 28.09.1982р. №478, спільного Наказу Мінвузу УРСР та Міносвіти УРСР від 29.12.1984р. №418/413 та Наказу Мінвузу від 16.08.1985р. №212. З 1999 року Запорізький державний університет є членом Європейської асоціації університетів (EAIE).

24 грудня 2004 року Указом Президента України університету надано статус Національного (№1536/2004).

Рішенням ДАК від 30.03.2010 р. протокол № 82 Запорізький національний університет акредитований за IV рівнем.

До складу Запорізького національного університету входить 13 факультетів, що складаються з 58 кафедр та три відокремлені підрозділи: Криворізький, Нікопольський та Економіко-гуманітарний факультети ЗНУ; два коледжі: Економіко-правничий та Торговий, центри: післядипломної освіти та вивчення іноземних мов, гендерної освіти, німецької мови, партнер Гете-інституту, Французький лінгвістичний центр.

Відповідний рівень навчальної, методичної роботи забезпечує професорсько-викладацький склад університету – 630 науково-педагогічних працівників, із них докторів наук – 86, професорів – 59, кандидатів наук – 428, доцентів – 315, з яких 606 осіб є штатними викладачами, 24 – сумісниками.

У Запорізькому національному університеті підготовка здобувачів здійснюється на таких рівнях вищої освіти: початковий (13 спеціальностей)-бакалаврський (27 спеціальностей) – магістерський (30 спеціальностей) -освітньо-науковий (22 спеціальності).

Крім того, докторантура діє з 19 спеціальностей, за якими сьогодні проходять підготовку 23 докторанти.

Наразі в університеті працюють 3 докторські та 4 кандидатські спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук відповідно з 4 та 6 спеціальностей.

У 2016 році відкрито спеціалізовану вчену раду із захисту докторських дисертацій з педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика

професійної освіти та спеціалізовану вчену раду із захисту докторських дисертацій з юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес, фінансове право; інформаційне право. Перереєстровано спеціалізовану вчену раду з філософських наук зі спеціальності 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії.

За 2016 рік захищено 55 кандидатських та 7 докторських дисертацій.

Науково-дослідна робота в Запорізькому національному університеті виконується відповідно до Положення «Про наукову діяльність Запорізького національного університету» та пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, затверджених Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Науково-дослідна робота забезпечується 3 навчально-науково-виробничими центрами і 12 навчально-науково-дослідними лабораторіями (з них 4 – у складі центрів). Лише у поточному році у ЗНУ створено три нових наукових підрозділи:

- проблемну науково-дослідну лабораторію “Науки про Землю”;
- науково-консультаційний центр юридичної лінгвістики;
- навчально-наукову лабораторію дослідження проблем службового права (спільно з науково-дослідним інститутом державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України).

Активно ведеться наукова співпраця Запорізького національного університету з науковими установами Національної академії наук, зокрема в університеті функціонують: Запорізьке відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Відділення Інституту історії України НАН України; Південно-український історико-дєриватологічний центр Інституту української мови НАН України.

За результатами наукової роботи в 2017 році опубліковано 45 монографій, 140 підручників і навчальних посібників, 1029 наукових фахових статей, з них 297 – в іноземних виданнях, 48 статей у наукових журналах, що внесені до наукометричних баз Scopus, Web of Science, 218 – у Scopus, що у декілька разів перевищує показники минулого року.

У Запорізькому національному університеті видається 13 фахових видань, 8 з яких входять до міжнародних наукометричних баз даних.

Станом на квітень 2017 року кількість публікацій університету в SCOPUS становить 241, кількість цитувань – 344, індекс Хірша – 8, загальна позиція у рейтингу ВІЗ України – 69.

У 2016-2017 навчальному році Запорізький національний університет організував і провів 31 наукову конференцію, з них 10 – міжнародних, у тому числі І Регіональний форум «Наука. Влада. Бізнес», в рамках якого було презентовано та затверджено Програму розвитку регіональної платформи науково-виробничого партнерства «Інкуб». Наукові здобутки ЗНУ було представлено на двох Міжнародних спеціалізованих виставках «Освіта та кар'єра» з отриманням Гран-Прі в двох номінаціях; міжнародному форумі провідних фахівців ІТ-галузі, всеукраїнському науково-практичному семінарі з питань підготовки докторів філософії, молодіжному форумі безпеки України, ІV Всеукраїнському Форумі нейрореабілітації та медико-соціальної

експертизи, Українському форумі з охорони здоров'я. Також Запорізький національний університет виступив базовим вищим навчальним закладом з проведення II етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальностей «Слов'янські мови та літератури» та «Математичні методи, моделі в економіці»; Всеукраїнської студентської олімпіади з правознавства, французької мови та літератури, а також обласного і регіонального етапів Всеукраїнської студентської олімпіади з інформатики.

На виконання Закону України «Про вищу освіту» створено Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ЗНУ; 30 студенти ЗНУ стали переможцями міжнародних та всеукраїнських студентських наукових конкурсів та олімпіад.

Міжнародна діяльність ЗНУ є частиною загальноуніверситетської стратегії розвитку, спрямованої на повноцінну інтеграцію у світовий освітній і науковий простір.

Протягом 2016-2017 рр. університетом організовано і проведено 8 міжнародних та всеукраїнських конференцій для студентів і молодих вчених, у тому числі вже ювілейну X науково-практичну конференцію студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука-2017», в роботі якої брало участь близько 1100 молодих науковців.

На сьогодні кількість угод ЗНУ про міжнародне наукове співробітництво між вищими навчальними закладами та дослідницькими установами становить 57. Серед нових партнерів ЗНУ, з якими налагоджене співробітництво у 2016-2017 навчальному році: Анхойський педагогічний університет (Китайська Народна Республіка), Нарвський коледж Тартуського університету (Естонія), Державна вища професійна школа в Новому Сончі (Польська Республіка).

Для навчання студентів використовуються 8 навчальних корпусів університету, спортивний комплекс та біостанція-профілакторій ЗНУ на о. Хортиця.

Лекції, практичні та лабораторні заняття проводяться в обладнаних лабораторіях на сучасному навчально-методичному рівні. Освітній процес у Запорізькому національному університеті забезпечується 54 комп'ютерними класами, спеціалізованими лабораторіями та аудиторіями, що оснащені сучасним технічним обладнанням. Всі комп'ютери мають доступ до швидкісного Internet. У навчальних корпусах забезпечено доступ до Wi-Fi.

Запорізький національний університет має загальнодержавну форму власності, змішану форму фінансування, здійснює такі види діяльності: вища освіта (85.42), дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук (72.20), діяльність лікарняних закладів (86.10), загальна медична практика (86.21); постачання інших готових страв (56.29), будівництво житлових і нежитлових будівель (41.20); підпорядковується Міністерству освіти і науки України.

Основними установчими і реєстраційними документами Запорізького національного університету є:

1. Ліцензія від 05.08.2014 р. серія АЕ № 458600 з додатком.

2. Відомості щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти Запорізького національного університету оприлюднені на сайті МОН за посиланням:

<http://mon.gov.ua/activity/poslugi/licenzuvannya-ta-akreditacziya/vidomosti-pro-pravo-zdijsnennya-osvitnoyi-diyalnosti-vishhimi-navchalnimi-zakladami-ta-naukovimi-ustanovami.html>

3. Статут Запорізького національного університету, що прийнятий конференцією трудового колективу від 27.09.2016 р. та затверджений Міністерством освіти і науки України 04.01.2017 р. № 13.

4. Виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань від 27.07.2016 р.

5. Відомості з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) від 29.07.2016 р., реєстраційний номер 1774/2016.

6. Сертифікат про акредитацію РД-IV, № 088644, виданий 5 липня 2010 року, відповідно до рішення ДАК від 30 березня 2010 р., протокол № 82 (наказ МОН України від 10.06.2010р. № 1611-Л). Термін дії сертифікату до 01.07.2020 р.

7. Документи, що засвідчують відповідність санітарно-технічного стану приміщень, які використовуються при проведенні освітньої діяльності Запорізького національного університету, встановленим нормативним вимогам.

8. Документи , що засвідчують право власності на землю, та договори оренди.

Наявність оригіналів установчих і реєстраційних документів засвідчується.

Місце знаходження університету: 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66.

Для підготовки фахівців із зазначеної спеціальності університет має необхідну матеріальну базу: 8 навчальних корпусів, а також спортивно-оздоровчій табір, біостанцію, спортивний комплекс зі спортивним та тренажерним залами. Загальна площа навчальних приміщень становить 15276,25м². У розпорядженні економічного факультету є окремий корпус № 5 загальною площею 3945,6 кв.м. Навчальні приміщення, які використовуються в процесі підготовки бакалаврів напрямом 6.030507 «Маркетинг», відповідають Державним будівельним нормам України ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», затверджених наказом Державного комітету України у справах містобудування і архітектури від 27 червня 1996 року № 117, санітарно-гігієнічним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, вимогам нормативних актів з охорони праці. Загальна кількість студентів університету станом на 01 жовтня 2016 р. – 10282 особи, із них на денній формі навчання – 6769 осіб, а на заочній формі – 3513 осіб.

Університет очолює в.о. ректора Бондар Олександр Григорович, доктор юридичних наук, доцент.

Склад кафедр і характеристику професорсько-викладацького складу, що забезпечує підготовку фахівців з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг», представлено у табл. 1.

Таблиця 1.

СКЛАД КАФЕДР І ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ З НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.030507 «МАРКЕТИНГ» ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0305 «ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО» ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

№ з/п	Назва кафедр	Професорсько-викладацький склад, осіб / %	З них працюють						
			Разом, осіб / %	На постійній основі			Сумісники		
				У тому числі			У тому числі		
				Доктори наук, професори, осіб / %	Канд. наук, доценти, осіб / %	Без наукових ступенів і вчених звань, осіб / %	Доктори наук, професори, осіб / %	Канд. наук, доценти, осіб / %	Без наукових ступенів і вчених звань, осіб / %
1	Випускова кафедра управління персоналом і маркетингу	9/28,13	9/28,13	2/6,25	5/15,63	2/6,25	-	-	-
2	Інші кафедри університету	23/71,87	23/71,87	7/21,88	16/50,0	-	-	-	-
Разом		32/100	32/100	9/28,13	21/65,63	2/6,25	-	-	-

Підготовка і випуск фахівців з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» здійснюється на випусковій кафедрі управління персоналом і маркетингу, яка забезпечує освітній процес із підготовки бакалаврів із урахуванням розроблених у Запорізькому національному університеті навчальних планів і програм, положень про державну атестацію студентів, організацію самостійної роботи студентів та систему контролю їхніх знань, організацію наукових досліджень студентів, концепції та плану з виховної роботи, планування видання навчально-методичних розробок, індивідуальних планів роботи викладачів.

Експертна комісія відзначає, що всі копії установчих документів у акредитаційній справі відповідають оригіналам і нормативним вимогам до них та забезпечують правові засади діяльності навчального закладу, а також свідчать про можливість акредитації напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» освітнього ступеня «бакалавр» з ліцензованим обсягом 30 осіб денної форми навчання.

Голова комісії

М.А. Окландер

2. Формування контингенту студентів

Підготовка фахівців з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та адміністрування» освітнього ступеня «бакалавр» здійснюється відповідно до ліцензованого обсягу прийому 30 осіб (денна форма навчання).

Набір студентів для отримання освітнього рівня «бакалавр» проводиться за умови наявності повної середньої освіти, базової вищої освіти.

Основним джерелом формування контингенту студентів є випускники загальноосвітніх шкіл та коледжів за спорідненими напрямами.

Значна увага приділяється національному вихованню студентів. Важливу роль в цьому відіграють екскурсії до парків та історичних місць України, наукових установ різних регіонів. Студенти мають можливість проявити свої здібності в наукових товариствах, які діють на факультеті, Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах наукових робіт.

Серед заходів, які сприяють інтелектуальному, естетичному та фізичному вихованню студентів, необхідно відзначити щорічні свята та пам'ятні дати: День Конституції, День соборності, День пам'яті жертв голодомору та політичних репресій, День пам'яті та примирення, День захисника вітчизни, День державного прапора України, День відкритих дверей, День студента, Міжнародний день рідної мови, День української мови і писемності.

Таблиця 2

ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.030507 «МАРКЕТИНГ» ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0305 «ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО» ОСВІТЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР» (ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ)

№	Назва показника	Роки			2016
		2013	2014	2015	
1.	Ліцензований обсяг прийому	30	30	30	30
2.	Прийнято на ОКР бакалавр				
	– всього	3	21	19	19
	– за держзамовленням	-	3	4	5
3.	Подано заяв	90	251	174	217
4.	Всього студентів на напрямі підготовки	3	24	42	58
5.	Всього студентів у ВНЗ на 1.10. відповідного року всього (денне відділення/заочне)	5740/3513	6252/3312	6524/3097	6769/3513
6.	Кількість студентів, яких відраховано (всього): в т.ч. – за невиконання навчального плану	-	4	3	2
		-	2	1	1

Протягом 2013–2017 рр. на факультеті було проведено близько 150

Голова комісії

М.А. Окландер

наукових заходів різного рівня. Традиційними стали наукові конференції Міжнародного рівня – «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (жовтень 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 рр.), «Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави» (квітень 2013, 2014, 2015, 2017 рр.) та науково-практична конференція «Молода наука» (квітень 2013, 2014, 2015, 2017 рр.).

Матеріали власних наукових розвідок студенти апробують на наукових конференціях різних рівнів, наукових читаннях, круглих столах, які щороку проводяться факультетом та ВНЗ України (Кривий Ріг, Одеса, Суми, Львів, Житомир, Київ, Дніпропетровськ, Черкаси та ін.)

Упродовж 2013-2017 рр. на факультеті виконувались наукові теми, які проводилися поза фінансуванням в рамках другої половини робочого дня.

За результатами науково-дослідної роботи викладачів факультету за період з 2013 по 2017 роки опубліковано понад 250 статей, близько 100 тез доповідей на міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях, 3 монографії, а також підручники та навчальні посібники, частина з яких з грифом МОН тощо.

Серед запланованих та реалізованих проєктів: Школа першокурсника, ZNU FANS, ZNU FACE'17, Лекторій ЗНУ, Study Rights ZNU, Школа молодого політика, Fresh food ZNU, Стипендія моєї мрії, Освіта ZNU.

За результатами проведення перевірки експертна комісія дійшла висновку: стан роботи щодо формування контингенту студентів у навчальному закладі відповідає державним вимогам з акредитації напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та адміністрування» освітнього ступеня «бакалавр» з ліцензованим обсягом 30 осіб денної форми навчання.

3. Зміст підготовки фахівців

Експертною комісією встановлено, що для проведення освітньої діяльності університет має повний пакет нормативної документації з напряму підготовки напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»: освітньо-професійну програму (ОПП), освітньо-кваліфікаційну характеристику (ОКХ), засоби діагностики якості вищої освіти (ЗД) бакалавра, які розроблені робочою групою Міністерства освіти та науки України. Вище зазначена документація погоджена, затверджена у встановленому порядку. Зміст освітньо-кваліфікаційної характеристики відповідає вимогам Державного стандарту, а перелік навчальних дисциплін, який містить освітньо-професійна програма, зміст державної атестації відповідають профілю підготовки бакалавра галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво».

Навчальний план підготовки бакалавра затверджено вченою радою економічного факультету Запорізького національного університету (протокол № 9 від 24.04.2013 р.), вченою радою Запорізького національного університету (протокол № 11 від 28.05.2013 р.) та ректором ЗНУ. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається

робочий навчальний план, який затверджується проректором з навчальної роботи.

Для кожної навчальної дисципліни, що входить до освітньо-професійної програми та навчального плану, складено навчальні та робочі програми дисциплін, що є нормативними документами, і затверджені в установленому порядку. Навчальна програма кожної нормативної дисципліни складена згідно з вимогами державного стандарту освіти України. В робочих програмах визначені мета і завдання дисциплін, тематичний план, зміст програм, плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи студентів, критерії оцінок, рекомендована література.

Забезпеченість навчальних дисциплін робочими та навчальними програмами становить 100%. Робочі програми відповідають ОПП, ОКХ та сучасному рівню розвитку вимог вищої школи.

Кафедрою управління персоналом і маркетингу розроблені навчально-методичні матеріали для опанування дисциплін програми підготовки бакалаврів. Аналіз програм практик показує, що вони відповідають установленим вимогам, навчальному плану, ОПП та ОКХ. Атестація бакалаврів здійснюється згідно з вимогами ЗД та відповідають завданням визначення відповідності рівня якості вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти.

У робочих матеріалах з усіх навчальних дисциплін є дидактичні матеріали (завдання з окремих тем, контрольні запитання, засоби контролю і таке інше) з організації та проведення самостійної та індивідуальної роботи студентів, що відповідають акредитаційним вимогам. У робочих програмах з усіх навчальних дисциплін є критерії оцінювання знань і вмінь студентів.

За всіма дисциплінами навчального плану підготовлені навчально-методичні комплекси (НМКД). Навчально-методичне забезпечення всіх дисциплін, що викладаються працівниками кафедри управління персоналом і маркетингу, інших кафедр ЗНУ з підготовки бакалаврів включає: державні стандарти освіти, навчальний план, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, програм практик, конспекти лекцій, підручники і навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до семінарських і практичних занять, індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін, контрольні завдання до семінарських і практичних занять, контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, комплекти тестів, методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання курсових робіт. НМКД та навчально-методичні матеріали дисциплін напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» введено до серверу факультету і мають вільний доступ.

ОКХ, ОПП, ЗД, навчальний план та робочі програми з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» освітнього ступеня «бакалавр» відповідають діючим стандартам і вимогам акредитації.

Комісія констатує, що зміст підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» відповідає вимогам ОПП, ОКХ, ЗД і

регламентується документами, затвердженими у встановленому порядку. Науково-педагогічний і кадровий потенціал економічного факультету Запорізького національного університету і випускової кафедри здатні забезпечити навчальну, виховну і науково-дослідну роботу відповідно до акредитаційних умов та державних вимог до якості освіти.

4. Організація та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Основою для організації освітнього процесу є навчальний план за напрямом підготовки. Відповідно до навчального плану з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» кафедра управління персоналом і маркетингу складає щорічні плани навчально-методичних видань і додатково замовляє нову навчально-методичну літературу для бібліотеки ЗНУ, що має два фонди – на паперових та електронних носіях.

З метою поліпшення якості освітнього процесу діє науково-методична рада факультету та науково-методична рада ЗНУ. Основними напрямками їх діяльності є: розробка програм підготовки фахівців різного рівня, вивчення та впровадження нових технологій навчання, встановлення нормативного змісту та обсягів навчальних дисциплін, розробка робочих та семестрових планів, замовлення необхідного методичного та інформаційного забезпечення навчального процесу та інше. Науково-методична рада розглядає розроблені Положення про організацію державної атестації в ЗНУ, Положення про кваліфікаційну та магістерську роботу, Положення ЗНУ про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів, розроблену систему контролю якості знань студентів, її випробування і впровадження у навчальний процес тощо.

Для забезпечення освітнього процесу з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» випусковою кафедрою розроблені навчально-методичні комплекси спеціальності (НМКС) та навчально-методичні комплекси дисциплін (НМКД). До складу НМКС входять такі документи: ОКХ; ОПП; ЗД, навчальний план; програми практик; положення про державну атестацію студентів; кваліфікаційні завдання з базових дисциплін; тематика та методичні вказівки до курсових робіт.

Наявність методичного забезпечення дисциплін навчального плану підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» складає 100%.

Комплексність НМКС та якість розроблених матеріалів в цілому відповідають існуючим вимогам до цих документів та рівню підготовки фахівців.

Кафедрою управління персоналом і маркетингу та іншими кафедрами ЗНУ розроблено методичне забезпечення дисциплін, що включені у навчальний план з підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», у вигляді НМКД, що складаються з таких матеріалів: робоча та навчальна програми дисципліни; інструктивно-методичні матеріали до лабораторних або практичних і семінарських занять;

інструктивно-методичні матеріали до індивідуальної та самостійної роботи студентів; навчально-методичні матеріали, у тому числі видані викладачами кафедр університету.

Розроблені НМКД в цілому відповідають вимогам підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр».

Система проміжного та підсумкового контролю знань студентів побудована на використанні сучасних методів. Кафедра управління персоналом і маркетингу керується розробленими в ЗНУ методичними вказівками до самостійної роботи студентів, Положенням про самостійну роботу студентів і систему контролю їх знань та ін. Із сучасних форм контролю за самостійною роботою на кафедрі використовуються тести у тому числі електронне тестування, ситуаційні задачі, ділові ігри, написання есе тощо.

Кафедрою управління персоналом і маркетингу здійснюється постійна робота щодо безперервної комп'ютеризації освітнього процесу. Впроваджуються в освітній процес пакети прикладних програм, розроблені спеціалізованими закладами та викладачами кафедри.

У загальному бюджеті навчального часу значний обсяг годин відведено на практичну підготовку бакалаврів з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», яка є важливою складовою навчально-виховного процесу. Головною метою практичної підготовки студентів є формування в умовах «підприємств» професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи на виробництві.

Тривалість і термін проведення практик визначені в ОПП та навчальному плані напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг», що передбачає:

- виробничу (економічну) практику (у 6 семестрі) тривалістю три тижні;
- виробничу (економічну) практику (у 7 семестрі) тривалістю три тижні.

Основними навчально-методичними документами для студентів та керівників практик є наскрізна та робочі програми практик, що розроблені відповідно до «Методичних рекомендацій щодо складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України». Ці програми відповідають вимогам вищезазначених документів, навчальному плану, ОКХ та ОПП.

Формою контролю виробничої практики є диференційований залік. Залік з виробничої практики студенти складають комісії, а загальні підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри фінансів, менеджменту та банківської справи.

Економіко-гуманітарний факультет Запорізького національного університету забезпечує базами науково-виробничих практик студентів. Як бази для практики використовуються наступні організації: ПАТ «Укртелеком», ПАТ «Запоріжсталь», ПАТ «ЗТМК», СК «Оранта Січ» тощо.

Таким чином організаційне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчального процесу підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» 30 осіб денної форми навчання відповідає державним вимогам до акредитації напрямку підготовки.

5. Кадрове забезпечення освітньої діяльності

Усього до підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» залучено 32 науково-педагогічних працівників. З них науковий ступінь та вчене звання доктора наук, професора має 9 осіб (28,13 %); кандидатів наук, доцентів – 21 особа (65,63 %), старших викладачів без наукового ступеня – 2 особи (6,25 %). На постійній основі працюють 32 (100 %) особи.

Частка науково-педагогічних працівників із науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин дисциплін лекційних годин фундаментального циклу дисциплін становить 89 %, з них докторів наук 34,0 %; лекційних годин фахових дисциплін навчального плану становить 93,4 %, з них докторів наук – 36,1 %. На постійній основі працює 100 % науково-педагогічних працівників.

Випусковою за напрямом підготовки 6.030507 «Маркетинг» є кафедра управління персоналом і маркетингу. Кафедра управління персоналом і маркетингу Запорізького національного університету створена в 2013 році (наказ ректора ЗНУ №327 від 02.07.2013 р.). Очолює кафедру доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, голова Всеукраїнської спілки вчених-економістів, віце-президент з економічної стратегії Українського Національного Комітету Міжнародної Торгової Палати, член Міжнародної комісії з оподаткування Міжнародної Торгової Палати (Париж) Кендюхов Олександр Володимирович.

Викладацький склад кафедри управління персоналом і маркетингу сформований з високоосвічених фахівців, які мають наукові ступені кандидата і доктора наук, та з фахівців, які є здобувачами наукових ступенів, мають значний практичний та науковий досвід роботи, що дає їм змогу ефективно керувати науковою роботою студентів, виконувати значний обсяг навчально-методичної роботи тощо. На кафедрі працює 10 осіб, з них мають науковий ступінь докторів наук, професорів – 2 (20%), кандидатів наук, доцентів – 5 (50%), без наукового ступеня 3 особи (30%). Тобто, викладачі вищої кваліфікації складають 70,% від професорсько-викладацького складу кафедри. На постійній основі (у тому числі за внутрішнім сумісництвом) на кафедрі управління персоналом і маркетингу працює 10 викладачів (100%). Штатні викладачі кафедри є спеціалістами з управління персоналом, кадрового менеджменту, соціальної політики, маркетингу, маркетингових досліджень, реклами, інформаційних технологій в управлінні персоналом та маркетингу тощо.

У підготовці фахівців за напрямом підготовки 6.030507 «Маркетинг» освітнього ступеня «бакалавр» також беруть участь науково-педагогічні працівники інших кафедр Запорізького національного університету. На кафедрі здійснюється розробка наукових досліджень за такими темами:

- «Теоретичне обґрунтування, розробка та розвиток методів та моделей прийняття рішень в менеджменті персоналу підприємств та організацій регіону»;

- «Удосконалення методики розробки посадових інструкцій як пріоритетного напрямку покращення організаційно-управлінської роботи кадрової служби підприємства харчової промисловості»;
- «Організація маркетингової діяльності на підприємствах різних форм власності та створення маркетингових служб»;
- «Теоретичні та практичні аспекти використання маркетингу у галузі вищої освіти».

Якісний склад викладачів, які забезпечують підготовку бакалаврів з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» відповідає критеріям фаховості та акредитаційним вимогам щодо кількості докторів і кандидатів наук.

Принцип високоякісної підготовки фахівців забезпечується, насамперед, підготовкою власних високоякісних кадрів. Підвищення кваліфікації викладачів відбувається у формі стажування на кафедрах інших провідних вищих навчальних закладів або наукових установах спорідненого профілю України та інших держав.

Експертна комісія констатує, що кадрове забезпечення підготовки фахівців з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» за освітнім ступенем «бакалавр» на економічному факультеті Запорізького національного університету відповідає державним вимогам до акредитації за всіма циклами підготовки навчального плану з ліцензованим обсягом 30 осіб денної форми навчання.

6. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

У Запорізькому національному університеті є необхідна матеріально-технічна база для провадження освітньої діяльності і забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти відповідних освітніх рівнів.

Для проведення освітнього процесу Запорізький національний університет має достатні за площею приміщення для професорсько-викладацького складу, комп'ютерних класів, навчально-допоміжного персоналу.

Загальні навчальні приміщення усього становлять 15276,25 м².

Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів, становить 2,9 м² на одну особу для фактичного контингенту студентів з урахуванням навчання за змінами.

Економічний факультет розміщений у навчальному корпусі № 5 загальною площею 3945,6 м². Крім цього, для навчання студентів використовуються й інші навчальні корпуси № 1, 2, 3, 4, 6, 8, які відповідають прийнятим санітарним нормам.

Кількість студентів, що потребують гуртожитку становить 1373 особи і всі вони забезпечені гуртожитком у повному обсязі, тобто забезпеченість становить 100%.

Сучасна обчислювальна техніка, якою користуються студенти, сконцентрована в спеціалізованих комп'ютерних класах університету, об'єднаних у локальну мережу з виходом в Internet.

Усі структурні підрозділи факультету (кафедри, деканат) мають окремі аудиторії та спеціалізовані кабінети для проведення практичних занять.

У навчальному процесі застосовується сучасна аудіо- та відеотехніка, мультимедійне забезпечення.

Кожна кафедра забезпечена комп'ютером та принтером, деканат – чотирма комп'ютерами, трьома копіювальними апаратами, двома принтерами загальнофакультетського використання.

У освітньому процесі застосовується сучасне мультимедійне забезпечення, кодоскопи, слайдпроектори.

Інформаційне забезпечення освітнього процесу здійснюється загальним фондом бібліотеки, кількість якого на 01 вересня 2016 р. нараховує 898 626 примірників (навчальної літератури – 357 503 примірників, наукової літератури – 386 956 примірників), складається з основного, обмінно-резервного, фонду книгосховища, рідкісної книги (9 040 примірників) та періодичних видань (155 598 примірників). Фонди бібліотеки поповнюються підручниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України, науковими та навчально-методичними працями викладачів ЗНУ, електронними виданнями.

Бібліотечний фонд постійно поповнюється професійною та спеціальною навчальною літературою. Нові видання, які становлять професійний інтерес, відтворюються нам на електронних носіях, що дозволяє кожному студенту ознайомитися з ними в будь-якому комп'ютерному класі ЗНУ.

Наукова бібліотека ЗНУ отримує обов'язковий примірник авторефератів дисертацій і забезпечена фаховими періодичними виданнями відповідно до нормативних вимог.

Студенти напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» забезпечені підручниками, періодичними виданнями та довідковою літературою за фахом у тому числі на електронних носіях у повному обсязі.

Базовими елементами електронного середовища наукової бібліотеки ЗНУ є електронний каталог та електронна бібліотека власної генерації. Електронна бібліотека містить масив електронних інформаційних ресурсів, наданих у мережевому локальному та віддаленому доступі. Електронна бібліотека дає доступ до електронних копій різних видів документів: книг, статей із періодичних видань і наукових збірників та ін. Фонд Електронної бібліотеки формується як зібрання повнотекстових електронних копій та документів на змінних носіях (компакт-диски), із зовнішніх джерел, а також документів, первісно створених у електронній формі. На 01.09.2016 р. загальний обсяг фонду електронних ресурсів складає 88 715 назв.

Із метою наближення ресурсів Інтернет до користувача продовжується робота по створенню навігатора Інтернет-ресурсів за профілем вишу. Тематика навігатора відповідає навчальним програмам університету та надає допомогу студентам у пошуку фахової інформації у відкритих ресурсах. База даних нараховує 7 074 наукових порталів та сайтів періодичних видань.

Студенти мають доступ до джерел локального та віддаленого доступу. Інтернет-сторінка наукової бібліотеки (<http://library.znu.edu.ua>) надає доступ: до власного електронного каталогу книг, електронної бібліотеки, «Електронного банку навчально-методичних матеріалів ЗНУ», баз даних, створених науковою бібліотекою ЗНУ, каталогу «Періодичні видання в Інтернет», тематичних добірок ресурсів Інтернет, ресурсів Центру європейської інформації. ЗНУ забезпечує технічні умови для використання у навчальному процесі вільного доступу до інформаційних ресурсів мережі «УРАН», баз даних видавництва «Elsevier»: інформаційно-наукової системи бази даних «Scopus» та онлайн-бази інформаційних ресурсів платформи ScienceDirect, інформаційно-правової мережі «ЛІГА: ЗАКОН», бази даних «Polpred.com Обзор СМИ».

Запорізький національний університет як учасник проекту ELibUkr «Електронна бібліотека України: створення Центрів знань в університетах України» (<http://library.znu.edu.ua/960.ukr.html>) має можливість забезпечувати, підтримувати та вдосконалювати інформаційну базу, необхідну для навчальної та науково-дослідницької роботи студентів, учених і фахівців університету та відповідні механізми обміну інформацією. В межах проекту студенти та науковці ЗНУ мають доступ до світових ресурсів передплаченого, тестового та відкритого доступу.

У 2016 році наукова бібліотека приєдналася до Проекту «ТОРНАДО» (Томсон Рейтер для науково-дослідних та освітніх установ) в рамках діяльності Консорціуму e-VERUM (<http://everum.org.ua>). В межах Проекту отримано тестовий доступ до бібліографічних баз наукометричної платформи Web of Science: Science Citation Index Expanded, Social Science Citation Index, Arts and Humanities Citation Index, Conference Proceedings Citation Index, Book Citation Index, Journal Citation Reports 2004-2014, Derwent Innovations Index (дані по патентах), Medline®.

Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України бібліотека ЗНУ розробила програми курсу та електронні лекторії «Основи інформаційної культури студента» та кожного навчального року читає лекції для студентів, магістрів і аспірантів. Метою занять є освоєння традиційних, електронних пошукових засобів джерел інформації, аналітичного їх відбору, оформлення результатів.

Таким чином, рівень матеріально-технічного, інформаційного та іншого ресурсного забезпечення, комп'ютеризації освітнього процесу, забезпеченості навчальною і методичною літературою відповідає державним вимогам до акредитації бакалаврів з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво».

7. Якість підготовки і використання випускників

Випускова кафедра управління персоналом і маркетингу організовує освітній процес із підготовки бакалаврів напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» з урахуванням затверджених у ЗНУ положень про державну атестацію студентів, організацію самостійної роботи студентів та систему контролю їхніх знань, проведення

практик студентів, організацію наукових досліджень студентів, концепції та плану з виховної роботи, планування видання навчально-методичних розробок, індивідуальних планів роботи викладачів.

Експертною комісією проведено аналіз гуманітарної, природничо-наукової та загальноєкономічної підготовки, а також професійної та практичної підготовки студентів-бакалаврів напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг». Заліки з дисциплін, робочі програми яких передбачають проведення практичних занять, виставляються за результатами поточної успішності навчання студентів. Іспити проводяться за білетами, розробленими у відповідності до навчальних і робочих програм і містять як теоретичні питання, так і практичні завдання. Білети щорічно затверджуються на засіданнях кафедри.

Результати екзаменаційних сесій та атестацій обговорюються на засіданні кафедри, раді факультету, у студентських академічних групах.

Показники успішності навчання студентів з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» за результатами останньої екзаменаційної сесії такі:

- цикл дисциплін соціально-гуманітарної підготовки: абсолютна успішність складає 100%, якість – 61,67%;
- цикл дисциплін природничо-наукової та загальноєкономічної підготовки: абсолютна успішність складає 100%, якість – 63,33%.
- цикл дисциплін професійної та практичної підготовки: абсолютна успішність складає 100%, якість – 69,44%.

Рівень фахової підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» визначався за результатами виконаних комплексних контрольних робіт. Проведення комплексних контрольних робіт і їх перевірка здійснені на належному організаційному рівні.

Для студентів-бакалаврів напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» були проведені комплексні контрольні роботи: з циклу дисциплін гуманітарної підготовки – Політологія, Філософія, Українська мова (за професійним спрямуванням), з циклу дисциплін фундаментальної підготовки – Мікроекономіка, Макроекономіка, Економічна теорія, з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки – Маркетинг, Маркетингова товарна політика, Логістика.

Результати виконання контрольних робіт свідчать про належну теоретичну підготовку студентів, вміння застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці при вирішенні конкретних практичних завдань.

Абсолютна успішність студентів з циклу гуманітарної підготовки становить 100%, показник якості – 53,33%; абсолютна успішність студентів з циклу природничо-наукової та загальноєкономічної підготовки становить 100%, показник якості – 66,67%, абсолютна успішність студентів з циклу професійної та практичної підготовки становить 100%, показник якості – 70,0%, що відповідає умовам акредитації.

Експертна комісія провела ККР з метою перевірки залишкових знань та виявила незначну розбіжність між даними самоаналізу і проведеного контролю

з дисциплін. Середній показник абсолютної успішності виконання ККР при акредитаційній експертизі для дисциплін циклу природничо-наукової та загально-економічної становить 100%, а якість – 77,78% (відхилення від самоаналізу склало 11,1% за показником якості та 0% за абсолютною успішністю). Середній показник абсолютної успішності для дисциплін професійної та практичної підготовки становить 100%, а якість – 77,78% (відхилення від самоаналізу склало 7,78% за показником якості та 0% за абсолютною успішністю), що відповідає умовам акредитації.

Для визначення узагальнюючого показника з комплексу дисциплін за рівнем функціональних знань розраховувались середні показники успішно виконаних завдань відносно всієї кількості студентів, що виконували комплексні контрольні роботи.

Експертами була проведена вибіркова перевірка звітів з виробничої практики (керівник доцент кафедри управління персоналом і маркетингу Гельман В.М.). **Рівень звітів відповідає виставленим оцінкам.**

Абсолютна успішність студентів за результати захисту звітів з практик становить 100%, показник якості – 50%, середній бал – 3,8, який відповідає умовам акредитації.

З метою визначення рівня фундаментальної підготовки студентів викладачами кафедри управління персоналом і маркетингу розроблені програми курсових робіт для студентів напряму підготовки 6.030507«Маркетинг».

У тематиці курсових робіт відображено основні напрямки досягнень сучасної науки, теорії та практики економічних досліджень. Переважна більшість кваліфікаційних робіт виконується в межах тем науково-практичної діяльності кафедри.

За результатами проведеної перевірки щодо проходження студентами практики та відгуків з підприємств, організацій та установ, комісія дійшла таких висновків: теми практик у повній мірі відповідають вимогам, є актуальними, курсові роботи бакалавра виконуються у відповідності до встановлених вимог.

Випускникам, що навчалися за освітнім ступенем «бакалавр», надається можливість навчання в магістратурі.

Вивчивши стан якості підготовки випускників освітнього ступеня «бакалавр» з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», експертна комісія дійшла висновків, що навчальний заклад дотримується вимог державних стандартів якості освіти і акредитації.

8. Перелік зауважень (приписів) контролюючих органів та заходи з їх усунення

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 р. № 1019 «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг» та наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 05.03.2013 № 544л з метою проведення ліцензійної експертизи підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» у Державному вищому навчальному закладі

Голова комісії

М.А. Окландер

«Запорізький національний університет» з 13.03.2013 р. по 17.03.2013 року було призначено експертну комісію у складі:

Ковальчук Костянтин Федорович - декан факультету економіки і менеджменту Національної металургійної академії України, доктор економічних наук, професор, голова комісії;

Окландер Михайло Анатолійович - завідувач кафедри менеджменту Одеського національного політехнічного університету, доктор економічних наук, професор.

На виконання рекомендацій, зазначених експертною комісією у 2013 році під час ліцензування були реалізовані наступні заходи:

Рекомендації	Заходи щодо виконання рекомендацій
Активізувати роботу з підготовки навчально-методичних посібників для забезпечення дисциплін фахової підготовки та вибіркової частини навчального плану з дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр.	Протягом 2014 -2017 року штатними співробітниками кафедри підготовлено і видано друком навчально-методичні посібники з дисциплін «Маркетинг», «Поведінка споживача», «Маркетингові дослідження», «Логістика» зокрема: 1. Маркетинг: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра з напрямку підготовки «Маркетинг» / Ярмош В.В.– Запоріжжя: ЗНУ, 2014. – 64 с. 2. Маркетингові дослідження: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра з напрямку підготовки «Маркетинг» / Кендюхов О.В., Кушинова Н.Г. – Запоріжжя: ЗНУ, 2016. – 61 с. 3. Поведінка споживача: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра з напрямку підготовки «Маркетинг» / Череп О.Г., Терент'єва Н.В. – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 65 с. 4. Логістика: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра з напрямку підготовки «Маркетинг» / Щукін О.І., Нагаєць І.Ю., Пашков І.А. – Запоріжжя: ЗНУ, 2017. – 74 с.
Розширити матеріально-технічну базу кафедри та факультету за рахунок придбання більшої кількості сучасного обладнання.	Кафедра обладнана сучасними технічними засобами та оргтехнікою, зокрема на балансі кафедри знаходиться комп'ютер, два багатофункціональні пристрої, мультимедійна техніка, офісна магнітна дошка. Навчання студентів проводиться у факультетських (125 ауд., 204 ауд., V корпус) і університетських аудиторіях (20 комп'ютерних класів в I, II, VI навчальних корпусах), оснащених сучасними ПК з доступом до всесвітньої мережі Інтернет та проекційною технікою, з використанням яких проводяться лабораторні та практичні заняття. За даними останньої інвентаризації (2016 рік) парк комп'ютерної техніки кафедр та деканатів факультету нараховував 16 настільних та мобільних ПЕОМ, 1 сервер, мультимедійне та проектне забезпечення.

Усі рекомендації та зауваження, зазначені експертною комісією під час ліцензування, на дату перевірки були реалізовані у повному обсязі.

За результатами попередньої експертизи акредитаційних матеріалів було рекомендовано звернути увагу на таке:

Попередня експертиза акредитаційних матеріалів	Результати перевірки на місці
Перевірити наявність передплати на фахові періодичні видання за 2017 р.	Експертна комісія перевірила наявність передплати на фахові періодичні видання за 2017 р. та встановила, що передплачено сім найменувань фахових періодичних видань, а саме: 1).«Маркетинг в Україні»; 2).«Соціологія: теорія, методи, маркетинг»; 3).«Маркетинг і менеджмент інновацій»; 4). «Упаковка»; 5). «Держава та регіони». Серія: економіка та підприємництво; 6).«Економіка. Менеджмент. Бізнес»; 7) «Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право».

Експертна комісія відзначає, що зауваження, які були зроблені під час попередньої експертизи акредитаційних матеріалів виконано у повному обсязі.

9. Загальні висновки та пропозиції

На підставі матеріалів акредитаційної справи та за результатами перевірки стану матеріально-технічного, науково-методичного, кадрового, інформаційного та іншого ресурсного забезпечення підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» експертна комісія відзначає, що позитивним у роботі економічного факультету Запорізького національного університету та випускової кафедри управління персоналом і маркетингу є:

1. 70 % викладачів випускової кафедри мають наукові ступені та вчені звання.

2. Кафедру управління персоналом і маркетингу очолює фаховий доктор економічних наук, професор. Науково-педагогічний склад кафедри сформований викладачами з різними науковими інтересами, що дає змогу студентам проводити відповідні дослідження.

3. Високий рівень навчально-методичного забезпечення. Розроблений електронний контент до кожної навчальної дисципліни у системі Moodle.

4. Створення бібліотеки на електронних носіях з використанням швидкісного Інтернету.

5. Власний сайт <http://econom.znu.edu.ua/> для висвітлення основних напрямів діяльності факультету, для ознайомлення абітурієнтів, студентів, їх батьків з навчальним закладом;

6. Наявність матеріальної бази, що дозволяє здійснювати навчально-виховний процес з використанням міжнародних інформаційних ресурсів в режимі он-лайн, проводити веб-конференції, лекційні та практичні заняття з використанням мультимедійних засобів.

7. Активна участь студентів у науково-дослідній роботі кафедри, велика кількість спільних публікацій викладачів та студентів, участь студентів у конференціях.

8. Наявність щорічних договорів про проходження всіх видів практик студентами у провідних установах регіону та України.

9. Усі зауваження контролюючих органів на дату перевірки усунено у повному обсязі.

При перевірці результатів діяльності на місці експертна комісія висловила рекомендації та зауваження, які не входять до складу обов'язкових і не впливають на позитивне рішення про акредитацію, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців:

- активізувати роботу з підготовки методичного забезпечення для самостійного вивчення студентами дисциплін фахового циклу з метою покращення якості підготовки студентів;
- продовжити підготовку підвищення якісного складу професорсько-викладацького складу випускової кафедри;
- посилити профорієнтаційну роботу на кафедрі управління персоналом і маркетингу.

На підставі вказаного вище експертна комісія МОН України зробила висновок про можливість акредитації напряму підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» з ліцензованим обсягом 30 (тридцять) осіб денної форми навчання.

Голова експертної комісії

завідувач кафедри маркетингу Одеського національного політехнічного університету,
доктор економічних наук, професор

М.А. Окландер

Член експертної комісії

завідувач кафедри маркетингу
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
доктор економічних наук, професор

Н.В. Карпенко

З висновками ознайомлений, один примірник отримав

В.о. ректора Запорізького національного університету
доктор юридичних наук, доцент

О.Г. Бондар

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ
досягнутого рівня освітньої діяльності вимогам акредитації
Запорізького національного університету
з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг»
галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»
освітнього ступеня «бакалавр»

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Загальні вимоги			
1.1. Концепція діяльності за заявленим напрямом (спеціальністю)	+	+	
1.2. Заявлений ліцензований обсяг (денна форма навчання/заочна форма навчання)	30/0 (за ліцензією)	30/0 (за висновком)	0/0
2. Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленого напрямку підготовки			
2.1. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану напрямку підготовки(% від кількості годин)	75	100	+5
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
2.2. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану напрямку підготовки (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	75	89,0	+19,0
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України або монографій, до одного доктора наук або професора)	10	34,0	+24
2.3. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану напрямку підготовки(% від кількості годин)	75	93,4	+18,4
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50

Голова комісії

М.А. Окландер

з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України або монографій, до одного доктора наук або професора)	10	36,1	+26,1
2.4. Частка педагогічних працівників вищої категорії, які викладають лекційні години дисциплін навчального плану напряму підготовки працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи (% від кількості годин для кожного циклу дисциплін навчального плану)	-		
2.5. Наявність кафедри (циклової комісії) з фундаментальної підготовки	+	+	
2.6. Наявність кафедри з спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної напряму підготовки:			
доктор наук або професор		+	
кандидат наук, доцент			
3. Матеріально-технічна база			
3.1. Забезпеченість лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних програм (у % від потреби)	100	100	0
3.2. Забезпеченість студентів гуртожитком (у % від потреби)	70	100*	+30
3.3. Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів (крім спеціальностей, які належать до галузей знань 0102 "Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини" і 0202 "Мистецтво", крім спеціальності "Дизайн")	12	12	0
3.4. Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів (для спеціальностей, які належать до галузей знань 0102 "Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини" і 0202 "Мистецтво", крім спеціальності "Дизайн")	6		
3.5. Наявність пунктів харчування	+	+	
3.6. Наявність спортивного залу	+	+	
3.7. Наявність стадіону або спортивного майданчику	+	+	
3.8. Наявність медичного пункту	+	+	
4. Навчально-методичне забезпечення			
4.1. Наявність освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	
4.2. Наявність освітньо-професійної програми підготовки фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	

4.3. Наявність навчального плану, затвердженого в установленому порядку	+	+	
4.4. Наявність навчально-методичного забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану (% від потреби):	100	100	0
4.4.1. Навчальних і робочих навчальних програм дисциплін			
4.4.2. Планів семінарських, практичних занять, завдань для лабораторних робіт (% від потреби)	100	100	0
4.4.3. Методичних вказівок і тематик контрольних, курсових робіт (проектів)	100	100	0
4.5. Наявність пакетів контрольних завдань для перевірки знань з дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки (% від потреби)	100	100	0
4.6. Забезпеченість програмами всіх видів практик (% від потреби)	100	100	0
4.7. Наявність методичних указівок щодо виконання дипломних робіт (проектів), державних екзаменів	+	+	
4.8. Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням інформаційних технологій) (% від потреби)	100	100	0
4.9. Наявність критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів	+	+	
5. Інформаційне забезпечення			
5.1. Забезпеченість студентів підручниками, навчальними посібниками, що знаходяться у власній бібліотеці (% від потреби)	100	100	0
5.2. Співвідношення посадкових місць у власних читальних залах до загального контингенту студентів (% від потреби)	5	5	0
5.3. Забезпеченість читальних залів фаховими періодичними виданнями	8	10	+2
5.4. Можливість доступу викладачів і студентів до Інтернет як джерела інформації			
– наявність обладнаних лабораторій	+	+	
– наявність каналів доступу	+	+	
6. Якісні характеристики підготовки фахівців			
6.1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
6.1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	0
6.1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	0
6.1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	0

7. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
7.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
7.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
7.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	53,33	+3,33
7.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
7.2.2. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
7.2.3. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	66,67	+16,67
7.3.. Рівень знань студентів з спеціальної (фахової) підготовки:			
7.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
7.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	70,0	+20,0
8. Організація наукової роботи			
8.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	
8.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо).	+	+	

* Кількість студентів, що потребують гуртожитку становить 1373 особи і всі вони забезпечені гуртожитком у повному обсязі, тобто забезпеченість становить 100%.

Голова експертної комісії

завідувач кафедри маркетингу Одеського національного політехнічного університету,
доктор економічних наук, професор

М.А. Окландер

Член експертної комісії

завідувач кафедри маркетингу
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
доктор економічних наук, професор

Н.В. Карпенко

З висновками ознайомлений, один примірник отримав

В.о. ректора Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, доцент

О.Г. Бондар

Голова комісії

М.А. Окландер

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ
про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти
у Запорізькому національному університеті
з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг»

Порівняльна таблиця дотримання
 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти
 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015
 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності
 закладів освіти»

Найменування показника (нормативу)	Перший (бакалаврський) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
Технологічні вимоги щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	2,9	+0,5
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30	0
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	
2) пунктів харчування	+	+	
3) актового чи концертного залу	+	+	
4) спортивного залу	+	+	
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	
6) медичного пункту	+	+	
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком(мінімальний відсоток потреби)	70	100*	+30
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними	+	+	

Голова комісії

М.А. Окландер

для виконання навчальних планів			
Технологічні вимоги щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Наявність Опису освітньої програми	+	+	
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	
Технологічні вимоги щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як чотири найменування	10	+6
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	
4. Наявність електронного ресурсу закладу	50	90	+40

освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)			
--	--	--	--

Перевірено і відповідає дійсності:

Голова експертної комісії

завідувач кафедри маркетингу Одеського національного політехнічного університету,
доктор економічних наук, професор

М.А. Окландер

Член експертної комісії

завідувач кафедри маркетингу
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
доктор економічних наук, професор

Н.В. Карпенко

З висновками ознайомлений, один примірник отримав

В.о. ректора Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, доцент

О.Г. Бондар

Голова комісії

М.А. Окландер

Результати перевірки комплексних контрольних робіт,
отримані при проведенні акредитаційної експертизи студентів з напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» галузі знань
0305 «Економіка та підприємництво» освітнього ступеня «бакалавр»
Запорізького національного університету

№ з/п	Дисципліна	Група	Кількість студентів	Виконували ККР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі								Абсолютна успішність, %		Кількість навчання, %		Самоаналіз	
				Кількість	%	5.	4.	3.	2.	1.	0.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	Абсолютна успішність, %	Кількість навчання, %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.		
3 циклу природничо-наукової та загально-економічної підготовки																			
1.	Мікроекономіка	3573-1	3	3	100	1	33,33	2	66,67	-	-	-	-	100	100	100	100	66,67	66,67
2.	Макроекономіка	3573-1	3	3	100	1	33,33	1	33,33	1	33,33	-	-	100	66,67	100	100	66,67	66,67
3.	Економічна теорія	3573-1	3	3	100	-	-	2	66,67	1	33,33	-	-	100	66,67	100	100	66,67	66,67
	Загалом		9	9	100	2	33,33	5	55,56	2	33,33	0	0	100	77,78	100	100	66,67	66,67
3 циклу професійної та практичної підготовки																			
1.	Маркетинг	3573-1	3	3	100	2	66,67	1	33,33	-	-	-	-	100	100	100	100	75,0	75,0
2.	Маркетингова товарна політика	3573-1	3	3	100	-	-	2	66,67	1	33,33	-	-	100	66,67	100	100	66,67	66,67
3	Логістика	3573-1	3	3	100	-	-	2	66,67	1	33,33	-	-	100	66,67	100	100	66,67	66,67
	Загалом:		9	9	100	2	66,67	5	66,67	2	33,33	0	0	100	77,78	100	100	70,0	70,0

Голова комісії
Член комісії
В.о.ректора

М.А. Окландер
Н.В. Карпенко
О.Г. Бондар

М.А. Окландер